

Ústavní právo a státověda I

Sylabus seminářů

Pozn.: Vedle níže uvedených dokumentů k přípravě na jednotlivé semináře je na každý seminář potřeba mít aktuální znění Ústavy ČR a Listiny základních práv a svobod.

28.2. ÚSTAVNÍ POŘÁDEK I.

7.3. ÚSTAVNÍ POŘÁDEK II.

Učebnice¹:

· kapitola X., § 2 – 3 a XI., § 1, 3 nebo odpovídající kapitoly v jiné učebnici

Dokumenty:

· **nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 36/01 (č. 403/2002 Sb.), část VII (postavení mez. smluv o lidských právech)**

· **nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 27/09 (č. 318/2009 Sb.) (kauza Melčák)**

(k tomu např. komentář V. Šimíčka k čl. 9 Ústavy v L. Bahýřová, J. Filip, P. Molek, M. Podhrázký, R. Suchánek, V. Šimíček, L. Vyhnánek, *Ústava České republiky, Komentář*, Linde Praha 2010, str. 149 an., nebo články v Jurisprudenci č. 1/2010)

1. Jaké jsou podle Ústavního soudu podmínky platné (ústavně-konformní) ústavní změny? Souhlasíte s nimi obecně a s tím, jak Ústavní soud posoudil jejich naplnění v konkrétním případě?

14.3. HLAVA PRVNÍ ÚSTAVY – ZÁKLADNÍ PRINCIPY ÚSTAVNÍHO A POLITICKÉHO SYSTÉMU

Učebnice:

· kapitola XII. nebo odpovídající kapitoly v jiné učebnici

Dokumenty:

· **nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 24/04 (č. 327/2005 Sb.) (Jezy na Labi)**

· **nález ÚS ČSFR sp. zn. Pl. ÚS 1/92 (Lustrace I)**

· **rozsudek NSS č.j. Pst. 1/2008 – 66 (Dělnická strana I) nebo č.j. Pst 1/2009 – 348 (Dělnická strana II)**

· **nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 1969/10 (vnitrostranická demokracie politických stran)**

· **nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 33/97 (počítání lhůt, právní principy)**

· **nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 14/01 (Spor o kontrasignaci, ústavní zvyklosti)**

1. V čem došlo k porušení principu dělby moci v situaci řešené v nálezu Jezy na Labi?
2. Jak byste charakterizovali koncept tzv. obranyschopné (defenzivní, militantní) demokracie a v jakých konkrétních souvislostech se s ním můžeme setkat v legislativě, resp. v judikatuře našich vrcholných soudů?

21.3. VZTAH ÚSTAVNÍHO, EVROPSKÉHO A MEZINÁRODNÍHO PRÁVA

Učebnice:

· kapitoly XI., § 2 a XXVI. nebo odpovídající kapitoly v jiné učebnici

Dokumenty:

· **rozhodnutí prezidenta republiky publikované pod č. 144/1993 Sb., o sjednávání mezinárodních smluv**

· **nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 36/01 (č. 403/2002 Sb.)**

· **nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 50/04 (č. 154/2006 Sb.) (Cukerné kvóty III)**

· **nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 66/04 (č. 434/2006 Sb.) (Eurozatykač)**

· **nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 19/08 (č. 446/2008 Sb.) (Lisabon I)**

¹ V. Pavlíček a kolektiv, Ústavní právo a státověda, II. díl, Ústavní právo České republiky, 2. vydání, Leges 2015. Je samozřejmě možné připravit se kvalitně i z jiných učebnic či komentářů.

- nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 29/09 (č. 387/2009 Sb.) (Lisabon II)
- nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 5/12 (Slovenské důchody XVII)

(přehledně shrnuto a doplněno komentářem v Kosař, D., Antoň, M., Kühn, Z., Vyhnánek, L., *Ústavní právo. Casebook*, Wolters Kluwer 2014, str.78-82, 120-161)

1. Jak byste charakterizovali koncepce právního monismu a dualismu z hlediska vztahu vnitrostátního a mezinárodního práva? Má v tomto směru ústavní právo nějakou speciální úlohu?
2. Jaké mezinárodní smlouvy z hlediska našeho ústavního práva rozlišujeme?
3. Kde shledává Ústavní soud limity přenosu pravomocí na EU?

28.3. REZERVA STÁTNÍ OBČANSTVÍ

Učebnice:

- kapitola XII., § 3 nebo odpovídající kapitoly v jiné učebnici
- **zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství, v pl. znění**

1. Jak se nabývá státní občanství?
2. Jaké jsou podmínky pro udělení státního občanství a kdo o něm rozhoduje?
3. Jak se státní občanství pozbývá?

4.4. VOLBY DO KOMOR PARLAMENTU ČR

Učebnice:

- kapitola XIII. nebo odpovídající kapitoly v jiné učebnici

Dokumenty:

- **zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky, v pl. znění**
- zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v pl. znění (§ 88-93)
- **nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 42/2000 (č. 64/2001 Sb.) (tzv. velký volební nález)**
- **nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 73/04 (č. 140/2005 Sb.) (kauza Nádvorník)**

(tyto a další nálezy přehledně rozebrány v Kosař, D., Antoň, M., Kühn, Z., Vyhnánek, L., *Ústavní právo. Casebook*, Wolters Kluwer 2014, str. 300-325)

1. Popište základní prvky volebního systému do obou komor Parlamentu (zejm. aktivní a pasivní volební právo, volební systém v užším smyslu).
2. Jaké byly nosné důvody rozhodnutí Ústavního soudu v tzv. velkém volebním nálezu a v kauze Nádvorník?

11.4. PARLAMENT I. – POSTAVENÍ KOMOR V ÚSTAVNÍM SYSTÉMU, VZTAH K VLÁDĚ

Učebnice:

- kapitoly XV., XVIII., § 6 nebo odpovídající kapitoly v jiné učebnici

Dokumenty:

- **zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, v pl. znění**
- **zákon č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu, v pl. znění**

1. Jaké jsou pravomoci Parlamentu ČR?
2. Uveďte příklady asymetrického a symetrického postavení komor Parlamentu ČR.
3. Jak se projevuje politická odpovědnost vlády vůči Poslanecké sněmovně?

18.4. PARLAMENT II. – STATUS POSLANCE A SENÁTORA, VNITŘNÍ ORGANIZACE KOMOR

Učebnice:

- kapitola XV. nebo odpovídající kapitoly v jiné učebnici

Dokumenty:

- zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, v pl. znění
- zákon č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu, v pl. znění
- usnesení ÚS sp. zn. I. ÚS 2632/12 (kauza Rath I)
- **nález ÚS sp. zn. I. ÚS 3018/14 (k pojetí poslanecké imunity ve vztahu k projevům v komoře)**
- **usnesení Pl. ÚS 17/14 (k soudnímu přezkumu disciplinárních rozhodnutí komory)**

1. Jaký je rozsah poslanecké imunity v ČR?
2. Jak vnímá Ústavní soud institut poslanecké imunity za projevy učiněné v komorách Parlamentu ČR?
3. Uveďte základní principy vnitřní organizace komor Parlamentu ČR.

25.4. PREZIDENT REPUBLIKY

Učebnice:

- kapitola XVII. nebo odpovídající kapitoly v jiné učebnici

Dokumenty:

- **nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 14/01 (č. 285/2001 Sb.) (spor o kontrasignaci rozhodnutí o jmenování guvernéra a viceguvernéra ČNB)**
- **nález ÚS sp. zn. II. ÚS 53/06 (odvolání předsedkyně Nejvyššího soudu)**
- **nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 87/06 (pravomoc jmenovat místopředsedu Nejvyššího soudu)**
- **rozsudek ÚS NSS č.j. 4 Ans 9/2007-197 (kauza justičních čekatelů – Langer II)**
- **usnesení ÚS sp. zn. Pl. ÚS 4/13 (k rozhodnutí o amnestii)**
- J. Kudrna, *Odpovědnost za akty prezidenta republiky*, Správní právo č. 7-8/2013, str. 386 an.

1. Jaké jsou hlavní vztahy mezi prezidentem republiky na straně jedné a Parlamentu ČR, vládou a soudnictvím na straně druhé?
2. Jak je koncipována (ne)odpovědnost prezidenta republiky?

2.5. MEZNÍKY V ÚSTAVNÍ HISTORII ČESKOSLOVENSKA A ČESKÉ REPUBLIKY, POJEM KONTINUITY A DISKONTINUITY I.

9.5. MEZNÍKY V ÚSTAVNÍ HISTORII ČESKOSLOVENSKA A ČESKÉ REPUBLIKY, POJEM KONTINUITY A DISKONTINUITY II.

Učebnice:

- kapitoly I. – IX a X., § 1 nebo odpovídající kapitoly v jiné učebnici

Dokumenty:

- **zákon č. 11/1918 Sb. z. a n. (zákon ze dne 28. října 1918 o zřízení samostatného státu československého)**
- **nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 14/94 (č. 55/1995 Sb.) (kauza Dreithaler)**

1. Jaké hlavní ústavní dokumenty v dějinách Československa znáte? Dokážete je stručně charakterizovat a uvést jejich roli v příslušném období?
2. Proč o zákonu č. 11/1918 Sb. z. a n. hovoříme jako o recepční normě a také jako o příkladu uplatnění koncepce jednoty moci? Najdeme v čsl. dějinách jiné uplatnění této koncepce?
3. Jaké byly hlavní argumenty, které Ústavní soud použil pro své rozhodnutí v nálezu v kauze *Dreithaler*?